قۆناغی پێنجەم:((پەرش و بڵاو بوونەوەی لاپەڕەکان و لێپرسینەوە-تطاير الصحف والحساب))

خوای گەورە فەرموویەتی:

﴿فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ * فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَاباً يَسِيراً﴾[1].

واتە : هەر کەس نامەی کردەوەکانی درایە دەستی ڕاستی ،پاشان بە سووك و ئاسانی لێی ئەپرسرێتەوە، هەروەها فەرموویەتی:

﴿فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَاؤُمُ اقْرَأُوا كِتَابِيَهْ * إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلاقٍ حِسَابِيَهْ * فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ * فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ * قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ * كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئاً بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الأَيَّامِ الْخَالِيَةِ * وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُوتَ كِتَابِيَهْ * وَلَمْ أَدْرِ مَا حِسَابِيَهْ * يَا لَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ * مَا أَغْنَى عَنِّي مَالِيَهْ * هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِيَهْ * خُذُوهُ فَغُلُّوهُ * ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ * ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعاً فَاسْلُكُوهُ * إِنَّهُ كَانَ لا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ﴾[2].

واتە : جا هەر کەس نامەی کردەوەکانی درایە دەستی ڕاستی لە خۆشیاندا بەوانەی دەورو بەری دەڵێت ئەوە نامەکەمە بیگرن بیخوێننەوە، من هەر ئەمزانی ئەگەم بەم لێپرسینەوەیە ئەو کەسە لە ژیانێکی خۆشی پێ ڕازیدا دەبێت،لەبەهەشتی بەرزو بڵندا کە درەختە بەردارەکانیان شۆڕبۆتەوە، پێیان دەوترێت بخۆن و بخۆنەوە نۆشی گیانتان بێت بەو کردەوانەی لە دونیادا کردووتانە، بەڵام ئەوەی نامەی کردەوەکانی دەدرێتە دەستی چەپی دەڵێت خۆزگە ئەم نامەیەم نەدرایە دەست و نەم زانیایە چ لێپرسینەوەیەکم دەبێت، خۆزگە مردنەکەم هەتا سەر بوایە وە زیندوونەبوومایەوە، ئەو ماڵ وسامانەی هەم بوو بەکارم نەهات ودەسەڵاتەکەم لەدەست چوو، پاشان بە فریشتەکان دەوترێت بیگرن و پەیوەندی بکەن وە فرێی بدەنە ناو دۆزەخەوە پاشان بەکۆت و زنجیرێك پێوەنی بکەن درێژییەکەی حەفتا باڵ بێت چونکە لە دونیادا باوەڕی بە خوای گەورە و مەزن نەهێنا.

خوشکی بەڕێزم:

خۆتت بێتەوە یاد کاتێ نامەی کردەوەکانت پەرش و بڵاو دەبنەوە و تەرازوو دادەمەزێنرێت و لەبەر چاوی ئەو خەڵکە تۆ بانگ دەکرێیت و دەوترێت فلانی کچی فلان لە کوێیە بابێت بۆ بەردەمی پەروەردگار، یادی ئەو کاتە بکە کە فریشتەیەك دانراوە بۆ بردنت و نزیکت دەکاتەوە بۆ لێپرسینەوە، بێ لێتێك چوونی ناوێك، کاتێك ئەو فریشتەیە هەنگاو بە هەنگاو بە ناو ڕیزەکاندا بەرەو پێشانگای پەروەردگارت دەدبات وە دەت وەستێنێ لەبەردەم خوای گەورەدا، کاتێ ئەو خەڵکە هەموو چاویان بڕیوەتە تۆ، تۆش لێ دانی دڵت بەرز دەبێتەوە و ترس وبیمێکی زۆر دات دەگرێت چونکە دەزانیت بەرەو کوێت دەبەن بیر لەخۆت بکەرەوە کاتێك نامەی کردەوەکانت بەدەستەوەیە و کردەوەکانی خۆتت پێ ڕادەگەیەنێت بێ ئەوەی گەردیلەیەکی لێ وون بوبێت.

جالەو کاتەدا چەندەها کردەوەی خراپت بووە و لەبیرت چۆتەوە ئەو بیرت دەخاتەوە، وەچەندەها خراپەت هەبووە حەشارت داوە ئەو دەری دەخات، و چەندەها کردەوەت بووە بە چاکت زانیوە کە چی لەو شوێنەدا دەدرێتەوە بەسەرو چاوتدا، ئای دڵت چەندە بەحەسرەتەو پڕ پەژارەیە لەسەر کەم تەرخەمی کردنت دەربارەی پەرستنی پەروەردگارەکەت، ئەو ڕۆژەی دەبرێیت بۆ بەردەم خوای گەورە بۆ لێ پرسینەوە،

پێغەمبەر (ﷺ) فەرموویەتی : (کەس نییە خوای گەورە لەو ڕۆژەدا قسەی لەگەڵ نەکات بێ ئەوەی تەرجومانێك هەبێت لە نێواندا، کاتێ ئەو کەسەی خوای گەورە قسەی لەگەڵدا دەکات تەماشای لای ڕاستی خۆی دەکات کردەوەکانی نەبێت کە کردوونی هیچی تر نابینێت و سەیری لای چەپی دەکات لەوکردەوانە زیاتر کە کردوونی هیچی تر نابینێت و سەیری بەردەمی خۆی دەکات ئاگر نەبێت هیچی تر نابینێت، جا ئێوەش خۆتان لە ئاگر بپارێزن ئەگەر بە لەتە خورمایەکیش بووە)، لە ڕیوایەتێکی تردا هاتووە فەرموویەتی (ئەگەر بەقسەیەکی خۆش بووە)[3].

---

(١) {سورة الانشقاق:٧-٨} .

(٢) {سورة الحاقة:١٩-٣٣} .

(٣) اخرجه : البخاري (٦٥٣٩) ، ومسلم (٢٣٤٥) .